

**Commissie Overleg en Voorlichting
Milieuhygiëne Vliegbasis Leeuwarden**

Secretariaat:
Postbus 40184
8004 DD ZWOLLE
telefoon: 038-4572401
telefax: 038-4572399

VERSLAG

Zevenentwintigste vergadering Commissie Overleg en Voorlichting
Milieuhygiëne Vliegbasis Leeuwarden van 25 april 2006

Aanwezig :

Dhr. T. Baas (voorzitter)	Gedeputeerde Provincie Fryslân
Dhr. J.W. Admiraal	Wethouder Gemeente Leeuwarderadeel
Dhr. A.J. Bousema	Omwonenden Tytsjerksteradiel
Mevr. G. van Delft-Jaasma	Burgemeester Menaldumadeel
LtKol H. Faber	Commando Luchtstrijdkrachten Hoofd Sectie Geluidhinder
Mevr. H. Hafkamp	Wethouder Leeuwarden
Dhr. T. Miedema	Provincie Fryslân
Maj G. E. Van der Meijden	Hoofd Luchtverkeersbeveiliging Vliegbasis Leeuwarden
Dhr. drs. M.H. Mudde (secretaris)	Defensie Dienst Vastgoed Defensie Noord
Kol B.A.F. Ruijs	Commandant Vliegbasis Leeuwarden
Maj F. Sikkens	Vliegbasis Leeuwarden Hoofd Staf Voorlichting
Dhr. K.D. Stormer	Omwonenden Leeuwarden
Dhr. drs. J.M. Vaneman	VROM Inspectie Noord
Dhr. G. Verf	Omwonenden Menaldumadeel
Dhr. G.F.J. Veldman	Omwonenden Leeuwarderadeel
Dhr. drs. Kl.Vos	Milieuplatform Leeuwarden
7 belangstellenden	

Afwezig:

Mevr. Rijpstra Wethouder Tytsjerksteradiel (niet vervangen)

1. **Opening:**

De voorzitter heet de aanwezigen welkom en opent de vergadering.

2. **Mededelingen:**

De secretaris deelt het volgende mede:

- * De vergaderstukken zijn toegezonden met de agenda en het verslag van de vorige vergadering.
- * Bericht van verhindering is ontvangen van mevrouw Rijpstra die dhr. Bakker is opgevolgd als wethouder van de gemeente Tytsjerksteradiel.
- * De Gemeenteraadsverkiezingen hebben waarschijnlijk geleid tot meerdere wijzigingen in de Colleges van Burgemeester en Wethouders en als gevolg daarvan tot nieuwe gemeentelijke vertegenwoordigers in de commissie. Verzocht wordt deze wijzigingen schriftelijk door te geven aan het secretariaat.
- * In afwijking van de agenda is het klachtenoverzicht betreffende de maand maart wel toegezonden (*achteraf genummerd LW/06.27/6e*). Dit zal worden behandeld onder agendapunt 9.1.
- * In afwijking van de agenda is de rapportage betreffende de geluidbelasting in 2005 wel toegezonden (*achteraf genummerd LW/06.27/8*). Deze rapportage zal worden behandeld onder agendapunt 10.1.
- * In afwijking van de agenda is de notitie van de werkgroep geluidszone wel toegezonden (*achteraf genummerd LW/06.27/9*). Deze notitie zal worden behandeld onder agendapunt 10.2.

3. **Suggesties voor te bespreken onderwerpen.**
Door de leden van de commissie worden geen aanvullende agendapunten voorgesteld.
4. **Inventarisatie gesprekspunten publiek.**
Er wordt geen gebruik gemaakt van het spreekrecht voor het publiek.
5. **Verslag vorige vergadering.**
Het verslag van de op 28 november 2005 gehouden zesentwintigste vergadering van de commissie (toegezonden als nr.LW/06.27/1) wordt goedgekeurd met de volgende correcties:
* blz. 3, ag.pt. 8.1, 6e*, 15e regel: "had-copies" moet zijn "hard-copies".
* blz. 4, ag.pt. 8.1, 2e*12e regel: "liegbasis" moet zijn "vliegbasis"
* blz. 4, ag.pt. 8.1, 2e*24e regel: "38" moet zijn "28".
Naar aanleiding van het verslag wordt het volgende opgemerkt:
* blz. 2, ag.pt. 6, 4e regel: Dhr. Verf vraagt wat er mee wordt bedoeld dat de introductie van de nieuwe Europese geluidsnorm voor de luchtvaart zal plaatsvinden "onder gelijkblijvende omstandigheden voor de omgeving". Dhr. Faber antwoordt dat er nu een wetsvoorstel is voor de nieuwe Wet luchtvaart, waarin wordt uitgegaan van de nieuwe norm (Lden). Er is nog geen rekenvoorschrift. Uitgangspunt van de betrokken bewindspersonen is dat de nieuwe systematiek niet zal leiden tot wijzigingen voor de luchtvaartterreinen en de omgeving.
6. **Lijst van aandachts- en actiepunten (nr. LW/06.27/2)**
De voorzitter stelt de aandachts- en actiepunten aan de orde, voor zover deze niet zijn afgedaan c.q. zijn geagendeerd zijn voor deze vergadering:
* Punt 3: Aanleg geluidwal hondenkennel:
Dhr. Stormer stelt vast dat de vanuit de wijk Westeinde beplante geluidswal bij de hondenkennel onlangs is gerealiseerd en vraagt of deze nog zal worden beplant. **Dhr. Ruijs** antwoordt dat er al beplanting is aangebracht, maar dat deze nog in blad moet komen en groeien.
* Punt 8: Frisian Flag:
Dhr. Verf merkt op dat dit jaar deze oefening niet zal worden gehouden en stelt daarom voor dit onderwerp te agenderen voor de volgende vergadering. Hiermee wordt ingestemd.
7. **Ingekomen/opgevraagde/verzonden stukken.**
1. Brief secretaris betreffende aanbieden begroting voor het jaar 2006 (nr. LW/06.27/4)
2. Brief VROM-Inspectie inzake opvolging van dhr. Tesink door dhr. Tilstra (nr. LW/06.27/5)
De bovengenoemde ingekomen stukken worden voor kennisgeving aangenomen.
8. **Opzet wapeninstructeursopleiding FWIT**
Dhr. Ruijs geeft een korte toelichting op de door de vliegbasis Leeuwarden opgestelde gespreksnotitie over de Figther Weapon Instructor Training (FWIT) (toegezonden als nr LW/05/27/3). **Dhr. Verf** wijst erop, dat het aantal aan de FWIT gerelateerde geluidhinderklachten niet zoals gesteld in de notitie 30 %, maar zelfs 50% bedraagt. Hij bestrijdt het gestelde in de notitie dat de FWIT niet zou leiden tot extra vliegbewegingen. Dat zou alleen het geval zijn als de geluidszone altijd volledig benut zou worden. Het ALARA principe gaat daar niet van uit. Bovendien wijst hij er op dat bij de FWIT sprake is van een hogere piekbelasting met name in de zomermaanden, waardoor extra klachten ontstaan. Voorts zijn er volgens hem meer klachten omdat er ook buitenlandse cursisten meedoen die de plaatselijke vliegpatronen minder goed kennen, terwijl bovendien er ook nog is gevlogen door andere buitenlandse vliegtuigen die als oefenvijand optraden (Amerikaanse F-15 en Duitse F-4). **Dhr. Verf** acht het dan ook onjuist dat in de notitie wordt gesteld dat de oefening wordt gevolgd met F-16. Daarnaast heeft hij kritiek op de tenor van de notitie, waarin volgens hem de indruk wordt gewekt dat de overlast meevalt en er moeilijk conclusies zijn te trekken. Volgens hem zijn er mogelijkheden om de overlast te verminderen, zoals het rouleren van de oefening over de deelnemende landen, het langer vliegen in Noorwegen, het gedeeltelijk vliegen in andere landen of door de oefening niet meer jaarlijks te vliegen. Hij vraagt om bij de volgende FWIT nadrukkelijker te kijken naar mogelijkheden om klachten te verminderen.
Dhr. Ruijs antwoordt dat het reguliere jaarprogramma van de vliegbasis Leeuwarden niet kan worden afgewikkeld binnen de vastgestelde geluidszone. Jaarlijks moeten daarom vliegbewegingen worden

geëxporteerd naar het buitenland. Zonder de FWIT zou dat in veel mindere mate gebeuren. Het aantal klachten over de FWIT is inderdaad relatief hoog. Dat is deels verklaarbaar, doordat deze oefening (vanwege het betere vliegweer) in de zomermaanden wordt gehouden, wanneer er meer mensen buiten verblijven. Het is juist dat er (ook dit jaar weer) gebruik gemaakt wordt van andere vliegtuigen dan de F-16 als oefenvijand, maar dat is slechts een korte periode en klein deel van het totaal aantal vliegbewegingen. De oefening wordt gehouden vanaf de vliegbasis Leeuwarden omdat deze qua trainingsfaciliteiten en ligging ten opzichte van de oefengebieden boven Noordzee en de Vliehors uniek is. **Dhr. Ruijs** merkt wel op dat als gevolg van de verkleining van de Koninklijke Luchtmacht en de buitenlandse luchtmachten de behoefte aan deze wapeninstructeursopleiding kleiner is dan vroeger. Daarom is de oefening vorig jaar niet gehouden. Er is een tendens (geen toezegging) naar eens per twee jaar. **Dhr. Verf** is blij met deze laatste ontwikkeling en hoopt op het benutten van andere mogelijkheden om de hinder terug te dringen.

9. Klachtenbehandeling.

9.1 Klachtenoverzicht Staf Voorlichting vliegbasis Leeuwarden.

* Overzicht november 2005 (toegezonden als nr. LW/06.27/6a)

Dhr. Verf merkt op dat bij een klacht uit Stiens van 8 november betreffende avondvliegen met nachtzichtapparatuur wel is aangegeven dat intern de Klu is gewezen op de noodzaak de correcte procedures te vliegen, maar dat de klacht desondanks niet als vermijdbaar is aangemerkt. **Dhr. Veldman** vult aan dat er op die avond 7 klachten zijn geweest. **Dhr. Ruijs** antwoordt dat de formulering in de rapportage niet juist is omdat bij starten en landen het gebruik van nachtzichtapparatuur niet is toegestaan en ook niet heeft plaatsgevonden. **Dhr. Sikkens** voegt daaraan toe dat er geen sprake is geweest van een overtreding. Wel is er actie genomen omdat het een afwijkende route betrof.

* Overzicht december 2005 (toegezonden als nr. LW/06.27/6b)

Dhr. Veldman vraagt naar aanleiding van de klachten op 12 december wat calibratie-vluchten zijn. **Dhr. Ruijs** antwoordt dat het gaat om vluchten die met een propeller -vliegtuig zijn gedaan om de radarinstallaties te ijken. Doordat het vliegtuig steeds hetzelfde patroon moet vliegen en het gaat om afwijkend geluid levert dat klachten op.

Dhr. Verf wijst op het zijns inziens zeer hoge jaartotaal van de klachten (309), terwijl er vorig jaar geen FWIT is gehouden. Voorts is het hem weer opgevallen dat de meeste klachten komen uit de buiten de geluidszone gelegen plaatsen Leeuwarden, Stiens en Dronrijp. **De voorzitter** is eveneens benieuwd naar een verklaring van dat fenomeen. **Dhr. Ruijs** antwoordt dat het inzicht in het klachtenpatroon sterk wordt vertroebeld, doordat een beperkt aantal personen zeer veel klachten indient. Sommigen bellen meerdere keren per dag. Afgesproken wordt om eens te bezien welk beeld er ontstaat als de vijf grootste klagers eruit worden gefilterd.

Dhr. Verf vraagt naar een verklaring voor het hoge (11) aantal klachten uit Leeuwarden op 15 december betreffende het avondvliegen. **Dhr. Van der Meijden** antwoordt dat er op die avond sprake was van een sterke noordwestelijke wind, waardoor het geluid over de stad is gewaaid.

Dhr. Stormer vraagt of bij het gebruik van de korte baan altijd de naverbrander wordt gebruikt. **Dhr. Ruijs** antwoordt dat dat in verband met de beperkte lengte van deze baan inderdaad noodzakelijk is.

* Overzicht januari 2006 (toegezonden als nr. LW/06.27/6c)

Het overzicht met de omschrijvingen van de klachten is abusievelijk niet meegezonden. Besloten wordt het mee te zenden met het verslag.

* Overzicht februari 2006 (toegezonden als nr. LW/06.27/6d)

Dhr. Verf wijst op een klacht uit Marssum van 13 februari die heeft geleid tot actie binnen de Klu betreffende de uitvoering van de correcte vliegprocedures maar niet als vermijdbaar is aangemerkt. Vastgesteld dat hiervoor hetzelfde geldt, als is geconstateerd bij de klacht van 8 november.

* Overzicht maart 2006 (toegezonden als nr. LW/06.27/6e)

De rapportage betreffende maart geeft geen aanleiding tot het maken van opmerkingen.

9.2 **Afschriften schriftelijk ingediende/afgedane klachten.**

Er is geen correspondentie betreffende klachten ontvangen

9.3 **Jaarverslag geluidhinderklachten 2004**

Naar aanleiding van het door Staf Voorlichting opgestelde landelijke klachtenoverzicht over het jaar 2004 (toegezonden als nr. TW/06.27.7) wordt het volgende opgemerkt.

Dhr. Verf wijst erop dat de vliegbasis Leeuwarden in vergelijking tot een aantal andere vliegbases,

met name de vliegbasis Volkel een relatief hoog aantal klachten per jaar oplevert en vraagt zich af wat daar de verklaring voor is. **Dhr. Faber** antwoordt dat het niet mogelijk is het klachtenpatroon van de diverse vliegbasis onderling te vergelijken. De vliegbasis Volkel bijvoorbeeld heeft maar 1 startbaan en andere vliegpatronen, terwijl bovendien de situering van de omliggende dorpen en steden geheel anders is als bij de vliegbasis Leeuwarden. Bovendien is het aantal klachten sterk afhankelijk van de handelswijze van enkele personen die grote aantallen klachten indienen. **Dhr. van der Meijden** merkt op dat de vliegbasis Soesterberg in 2003 600 klachten telde, meer dan de vliegbasis Leeuwarden ooit heeft opgeleverd. **Dhr. Verf** is van mening dat er wel degelijk enkele specifieke oorzaken voor het grote aantal klachten over de vliegbasis Leeuwarden zijn aan te geven. Hij noemt in dat verband de oefeningen Frisian Flag en FWIT, de relatief hoge bevolkingsdichtheid rond de vliegbasis Leeuwarden en het hoge aantal buitenlandse vliegers. **Dhr. Faber** brengt daar tegen in dat ook andere bases specifieke activiteiten hebben. Zo heeft de vliegbasis Volkel een opleidingssquadron waardoor relatief veel circuits (rondje rond de kerk) gevlogen moeten worden. **Dhr. Ruijs** merkt op dat bij de vliegbasis Volkel aan een kant van de baan het dichtstbijzijnde dorp op 8 kilometer afstand ligt, terwijl het dorp Volkel aan de andere kant van de vliegbasis graag huizen wil bouwen binnen de 35 Ke. Daardoor is de neiging om te klagen volgens hem kleiner. **Dhr. Vaneman** vraagt of het beleid van de verschillende vliegbases met betrekking tot de te houden oefeningen onderling vergelijkbaar is. **Dhr. Faber** antwoordt dat iedere basiscommandant van de staf van de Luchtstrijdkrachten jaarlijks een taakopdracht krijgt. Met de verdeling van de taakopdrachten wordt getracht de beschikbare totale geluidruimte (die aan krimp onderhevig is door de sluiting van de vliegbases Soesterberg en Twenthe) zo goed als mogelijk te benutten. **Dhr. Ruijs** vult aan dat de geluidruimte van de vliegbasis Leeuwarden onvoldoende is om het jaarlijks oefenprogramma uit te voeren. Daarom moeten jaarlijks oefeningen naar het buitenland geëxporteerd worden. Daarnaast worden tankvliegtuigen gebruikt om het aantal starts en landingen te beperken. Probleem daarbij is de beperkte beschikbaarheid van de tankvliegtuigen omdat deze tevens worden gebruikt voor het vervoer van militairen naar het buitenland. Deze situatie zal volgend jaar verbeteren door de aanschaf van een DC10.

10. Geluidszone vliegbasis Leeuwarden

10.1 De Rapportage jaarberekening vliegbasis Leeuwarden over 2005 (nr.LW/06.27/8) .

Dhr. Verf wijst erop dat er op diverse plaatsen (bijvoorbeeld aan de zuidwestzijde) relatief veel ruimte is in de geluidszone en vraagt of het mogelijk is om in de loop van het jaar het vliegpatroon bij te stellen om de zone efficiënter te benutten. **Dhr. Ruijs** waarschuwt dat het vliegen geen doelhof moet worden, waarbij de routes in de loop van het jaar wijzigen naar gelang er ruimte is in de zone.

10.2. Werkgroep Geluidszone COVM Vliegbasis Leeuwarden

De voorzitter stelt de door de werkgroep geluidszone opgestelde notitie (*achteraf genummerd als nr. LW/06.27*) aan de orde. **Dhr. van der Meijden** merkt onder verwijzing naar de opmerking van dhr. Verf bij het vorige agendapunt) dat het in principe wel mogelijk is om, mocht daar in de loop van het jaar aanleiding voor zijn, bijvoorbeeld gedurende 1 maand een andere (bijvoorbeeld meer zuidelijke) route te vliegen. **Dhr. Veldman** vraagt of het juist is dat de invoering van de JSF meer tijd in beslag gaat nemen dan aanvankelijk was gepland. **Dhr. Ruijs** antwoordt dat volgens de huidige planning de eerste 18 vliegtuigen in 2015 operationeel zullen zijn op de vliegbasis Leeuwarden, zodat nog tot 2016 met de F16 gevlogen zal worden. Dit is nog wel afhankelijk van het eind van dit jaar te nemen besluit over de bestelling van de nieuwe toestellen. **Dhr. Ruijs** merkt op dat er nog diverse onzekerheden zijn over het nieuwe toestel (motorvermogen, benodigde baanlengte etc.) Al die zaken worden momenteel nog bestudeerd. **Mevr. Van Delft** wijst op de passage in de notitie (punt 8) waarin als bezwaar wordt aangegeven om twee maal de procedure van de aanwijzing van de geluidszone te doorlopen (*eerst voor het optimaliseren van de zone voor de F16 en een aantal jaren daarna voor het nieuwe gevechtsvliegtuig*) en vraagt waarom dat zo problematisch zou zijn. **Dhr. Faber** antwoordt dat het gaat om een slopende procedure, die bij de vliegbases Volkel en Eindhoven nu al vijf jaar in beslag neemt. **De voorzitter** is van mening dat het gelet op de argumentatie in de notitie van de werkgroep niet verstandig is om thans een wijziging van de geluidszone te entameren en vraagt of de commissie daarmee kan instemmen. Dat blijkt het geval.

11. Mededelingen commandant vliegbasis Leeuwarden

Avondvliegen

Dhr. Ruijs brengt op de eerste plaats naar voren dat de vorige keer was aangegeven dat er een evaluatie van het avondvliegen zou plaatsvinden. Hij heeft de klachten die in de afgelopen seizoenen

hierover zijn ingediend bestudeerd en moeten vaststellen dat er geen lijn uit valt te trekken. In sommige perioden is zeer veel avondgevlagen met weinig klachten, terwijl het omgekeerde ook is voorgekomen. Een eerdere discussie in de COVM heeft ook niet geleid tot concrete resultaten. Desalniettemin is hij bereid om met de COVM van gedachten te wisselen over mogelijkheden om het avondvliegprogramma zo in te delen dat de hinder wordt geminimaliseerd. **Dhr. Baas** stelt voor om hier tijdens de volgende vergadering verder over te praten, bijvoorbeeld aan de hand van een discussienota. **Dhr. Verf** onderschrijft de opvatting van dhr. Ruijs dat het lastig is om conclusies te trekken uit het klachtenpatroon. Hij is van mening dat bij het zoeken naar oplossingen uitgegaan moet worden van de beleving van de mensen en stelt daarom voor dat de omwonendenvertegenwoordigers samen met hoofd Staf Voorlichting een discussiestuk opstellen die vervolgens aan de verenigingen voor dorpsbelangen wordt voorgelegd. **Dhr. Ruijs** stemt in met deze benadering maar merkt wel op dat het totale avondvliegprogramma wel moet kunnen worden uitgevoerd en dat bovendien ook de ondernemingsraad van de vliegbasis nog moet worden geconsulteerd. **De voorzitter** wijst erop dat het avondvliegprogramma in de zomer wordt opgesteld en dat de COVM pas in het najaar weer bijeenkomt. **Dhr. Verf** stelt voor om de resultaten van de discussie met de dorpsraden bilateraal terug te koppelen naar de vliegbasis en achteraf in de COVM verantwoording af te leggen. Hiermee wordt ingestemd.

Overige activiteiten

Dhr. Ruijs geeft een opsomming van de diverse activiteiten van de vliegbasis Leeuwarden in de afgelopen periode. Er is relatief weinig in het buitenland geoefend. Het avondvliegen is op 14 april beëindigd. In april is de oefening Clear Hunter gehouden, voor het eerst met een nacht wave. Dit heeft relatief weinig klachten opgeleverd. Op dit moment vliegen Leeuwarder vliegers in Canada. Naar verwachting zal in september weer geluid geëxporteerd worden naar Amerika of Portugal. Vanaf oktober zal er weer worden avondgevlagen. Vanaf 13 november zal worden deelgenomen aan de operaties vanaf Kandahar in Afghanistan. Op 2 mei zijn de vliegerinfo dagen. Op verzoek van de COVM zullen er dan geen demonstraties met de F16 plaatsvinden. Wel zal worden gevlogen met het propeller oefenvliegtuig. Op 16 en 17 juni zullen de Open Dagen van de Luchtmacht plaatsvinden. Dit jaar zullen er minder individuele vliegdemostraties zijn en zullen er meer demoteams vliegen. Volgens **dhr. Ruijs** zal door die opzet de geluidhinder in de omgeving minder groot zijn dan voorgaande jaren. Hij verwacht dat het twee mooie dagen zullen worden.

Dhr. Veldman onderschrijft dit standpunt niet. Hij blijft van mening dat het uitvoeren van vliegdemostraties een afwijkende niet strikt noodzakelijke activiteit is, die mede daardoor veel geluidhinder en veel klachten oplevert. Hij pleit ervoor om te kiezen voor een andere opzet, bijvoorbeeld een paar open weken, waarin het publiek kennis kan nemen van het reguliere vliegprogramma. **Dhr. Vos** is geen voorstander van het verspreiden van de hinder over een grotere periode. Juist door de overlast samen te ballen in een korte periode is deze te ontvluchten door mensen die er hinder van ondervinden. **Dhr. Ruijs** onderschrijft dat afwijkende activiteiten leiden tot extra hinder en klachten. Daarom worden deze activiteiten altijd in persberichten aangekondigd. Hij stelt dat de Luchtmacht groot belang hecht aan de open dagen. Daarnaast worden zeer frequent (twee maal per week) rondleidingen gehouden om het publiek kennis te laten maken met het dagelijkse functioneren van de vliegbasis.

12. **Rondvraag**

Dhr. Stormer vraagt of de SAR nu wel of niet wordt verplaatst naar marinevliegbasis De Kooy.

Dhr. Ruijs antwoordt dat het standpunt van de Minister van Defensie is dat dit inderdaad moet plaatsvinden. Er vindt evenwel nog discussie met de Tweede Kamer plaats. Bovendien is er een lobby van de Commissaris van de Koningin van Fryslan om de SAR op de vliegbasis Leeuwarden te houden.

Mevr. Hafkamp en dhr. Admiraal delen mede dat zij in verband met de beëindiging van hun wethouderschap tevens het lidmaatschap van de COVM zullen staken. Beiden bedanken de commissie voor de samenwerking.

Dhr. Sikkens brengt naar voren dat er een nieuwe voorlichtingsbrochure over de COVM's in voorbereiding is. Het betreft een landelijke uitgave met per vliegbasis een inlegvel met lokale gegevens.

Dhr. Faber deelt mede dat in verband met het grote aantal nieuwe leden van de commissies (ondermeer als gevolg van de gemeenteraadsverkiezingen) een kleine cursus zal worden gegeven. Belangstelling hiervoor zal via het secretariaat worden gepeild.

Dhr. Ruijs memoreert dat tijdens de vorige vergadering een vraag gesteld is over de Quick Reaction

Alert taak van de vliegbasis Leeuwarden. Door het Kamerlid Kortenhorst was gesteld dat deze taak niet ten koste zou mogen gaan van de geluidruimte van de vliegbasis. Door de Minister van Defensie is evenwel geantwoord dat het wettelijk niet is toegestaan dit gebruik uit te zonderen van de berekening van de geluidcontour. Het blijft dan ook gewoon meetellen in de jaarberekeningen.

De voorzitter dankt de scheidende leden van de commissie voor hun inbreng in de afgelopen jaren en wenst hen veel succes in de toekomst.

13. **Sluiting**

De voorzitter sluit de vergadering.